

УДК 7.012: 687

DOI <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2024.34.32>

ЕВОЛЮЦІЯ ДЕКОРАТИВНОГО ОЗДОБЛЕННЯ В ЧОЛОВІЧОМУ КОСТЮМІ ХХ–ХХІ СТОЛІТТЯ

Касс Богдан Вікторович¹, Пашкевич Калина Лівіанівна²

¹ аспірант кафедри мистецтва та дизайну костюма,
Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, Україна,
e-mail: kassbogdan@gmail.com, orcid: 0000-0001-7348-4788

² доктор технічних наук, професор, декан факультету дизайну,
Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, Україна,
e-mail: kalina.pashkevich@gmail.com, orcid: 0000-0001-6760-3728,
Scopus 57191851112

Анотація. Мета: дослідити еволюцію декоративного оздоблення в чоловічому костюмі ХХ–ХХІ століть; проаналізувати тенденції, стилістичні зміни й культурні впливи, що сформували декоративні елементи чоловічого одягу даного періоду.

Методологія дослідження ґрунтується на історико-порівняльному методі аналізу стилістичних змін у декоративному оздобленні чоловічого костюма. Включає дослідження наукових джерел, статей та монографій, які описують еволюцію чоловічого костюма та його декоративних особливостей, а також аналізі зображень, модних журналів, колекцій музеїв та експонатів, що демонструють еволюцію декоративних елементів у чоловічому одязі.

Результати. Досліджено, що декоративне оздоблення чоловічого костюма ХХ–ХХІ століть еволюціонувало під впливом історичних подій, соціально-політичних процесів та культурного розвитку суспільства. Встановлено появу нових технік оздоблення та зміни рівня декорування костюмів, що характерно для кожної епохи. Визначено, що тенденції декорування одягу, як і загальні модні тенденції, змінювалися під впливом досягнень науково-технічного прогресу, особливо новітніх технологій та інновацій в текстильній галузі.

Наукова новизна полягає у визначенні факторів, які впливали на еволюцію декоративного оздоблення чоловічого костюма протягом ХХ–ХХІ століть. Вперше систематизовано та охарактеризовано еволюцію у декоруванні чоловічих костюмів різних періодів.

Практична значущість. Результати аналізу еволюції декоративних елементів у чоловічому костюмі сприятимуть глибшому розумінню соціокультурних змін, які відбувалися в суспільстві, а також ролі моди в цих процесах, що може бути корисним для викладачів і студентів у сфері моди, дизайну та історії моди.

Ключові слова: історія костюму, одяг, дизайн, декоративне оздоблення, чоловічий костюм, мода ХХ–ХХІ століття, мистецтво костюму, культурний вплив, стилістичні зміни, модні аксесуари.

ВСТУП

Протягом історії розвитку моди були періоди, коли не жіночий одяг, а саме чоловічий костюм був більш оздобленим і прикрашеним

різноманітними елементами, доповнений аксесуарами. Сучасна чоловіча мода більш стримана, чоловічий костюм менш різноманітний за конструктивним рішенням, проте постійно

відбуваються його трансформації, дизайнери пропонують нові цікаві ідеї. Чоловічий одяг часто ставав прототипом жіночого одягу, багато різновидів чоловічого одягу запозичено в жіночий гардероб. XXI століття характеризується змішуванням стилів, впровадженням інноваційних технологій в одяг, а також більшою демократичністю чоловічого одягу, особливо в оздобленні.

Сучасні дизайнери в своїй творчості часто звертаються до історичного костюму, до різних періодів XX століття, що є невичерпним джерелом для нових ідей. Особливо цікавим є декоративне оздоблення одягу, його види, типи та навіть місце розташування в костюмі.

АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Декоративне оздоблення в чоловічому костюмі досліджують багато науковців та мистецтвознавців. Кротова Т.Ф. у монографії [2] досліджує еволюцію форм класичного костюма, відзначаючи їх трансформацію від XVII–XVIII століть до сучасності. Авторка систематизує форми-прототипи вбрання та етапи становлення класичного костюма в англійській традиції, а також його розвиток у творчості дизайнерів різних країн.

Роботу Л. Навольської [4] присвячено питанням формотворення чоловічого одягу у його історичному розвитку як об'єкту мистецтвознавчого дослідження у дизайні.

У статті [1] автори проводять комплексний історіографічний аналіз інтерпретації у науковій літературі образних знахідок українських і закордонних дизайнерів, які звертаються до різноманітних традиційних і нових способів декорування текстилю, таким чином створюючи так звані «канони» у галузі дизайну одягу.

Дослідження [19] присвячене еволюції формотворення чоловічого костюма у XX столітті, автор аналізує конструктивні та декоративні елементи. Робота підкреслює значущість розуміння потреб сучасних споживачів та обговорення майбутнього чоловічої моди, а також необхідність аналізу впливу попередніх тенденцій на сучасне формотворення.

Автори статті [5] провели дослідження декоративного оздоблення чоловічого костюма в колекціях українських та закордонних дизайнерів початку XXI століття.

У напрямку дослідження формотворчих процесів на прикладі чоловічого костюма цікавими є роботи зарубіжних науковців. Зокрема, книга Дж. Сімса «Icons of Men's Style» [18] досліджує історію та культурний вплив ключових елементів чоловічого гардеробу. Дж. Сімс аналізує різні культові предмети чоловічого

одягу, такі як класичні костюми, джинси, шкіряні куртки, тренчі, футболки, а також аксесуари. Автор простежує походження цих предметів, показує, як вони еволюціонували з часом, та пояснює, як кожен з них став частиною сучасного стилю.

Японські дослідники моди А. Фукаї, М. Івагамі, Р. Кога, Р. Нії та Т. Суох в книзі «Fashion History From the 18th to the 20th Century» [17] представляють друковану інсталяцію колекції Інституту костюма Кіото, що охоплює три століття, упродовж яких формувалися модні тенденції. В книзі надана велика кількість історичних предметів одягу, спідньої білизни, взуття та модних аксесуарів, починаючи від XXVIII століття до наших днів. Проведений аналіз наукових праць показав, що наявні публікації переважно висвітлюють особливості моделювання і дизайну чоловічого одягу та історію чоловічого костюма, проте еволюцію декоративного оздоблення чоловічого костюму досліджені недостатньо.

МЕТА

Мета роботи полягає у дослідженні еволюції декоративного оздоблення в чоловічому костюмі XX–XXI століть. Для досягнення поставленої мети було вирішено такі завдання: аналіз тенденцій чоловічої моди, стилістичних змін й культурних впливів, що сформували декоративні елементи чоловічого одягу даного періоду; систематизація технік оздоблення та зміни декорування костюму, що було характерним для кожної епохи.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Мода XIX–XX століть являє собою систематичні, організовані, масштабні трансформації. Ритм зміни стилів у сучасній моді невинно зростав (наприкінці XX століття перебував кожні 7–10 років). Оновлювались функції сучасної моди, а саме тенденції до зближення, розмивання національних стилів на основі масової культури й універсального стилю. У роботах багатьох аналітиків історії моди і модного одягу зокрема, наводиться характеристика подій і явищ суспільного устрою, які призвели до розвитку моди і формування індустрії модного одягу, в контексті суспільних перетворень на стику XIX і XX століть [6, с. 47].

Численні дослідження в області історії мистецтва та костюма обґрунтовують той факт, що «промислова революція кінця XIX століття призвела до асиміляції різних культур в свідомості звичайних людей, це, в свою чергу, стало процесом буденним – люди почали активно подорожувати і знайомитися

з традиціями і культурою інших народів, переймаючи їх традиції культури і моди». Це дало початок інтернаціоналізації моди і глобалізації ринку модних продуктів [7, с. 274].

На початку XX століття чоловічий костюм відповідав класичному стилю, який підкреслював елегантність, серйозність та строгість. Чоловіча мода 1910-х розвивалася досить повільно порівняно з жіночою, але невеликі зміни в деталях та аксесуарах були. Протягом усього десятиліття найформальнішим варіантом для чоловіків був сюртук та фрак, які поступово виходили з моди, поступаючи місцем класичному костюму-тройці (рис. 1а). В повсякденному житті костюми були менш суворими в кольоровій гамі та матеріалах, але залишалися витриманими, яскравий акцент додавали краватки [9]. Акцент робився на таке оздоблення: функціональна фурнітура – металеві або кістяні ґудзики, погони, накладні кишені, краватка, хустинка в нагрудній кишені, оздоблювальні строчки.

В чоловічому одязі 1920-х років цінувалася простота, стриманість і консервативність, які формувались під впливом моди Англії. В моду увійшли футболки, жилети, смугасті краватки та кольорові вишиті шкарпетки, що було запозичено з форменого одягу Оксфордського університету. Принц Уельський Едуард (згодом Едуард VIII) був іконою стилю, який вперше розстібнув ґудзик на піджаку, ввів в моду стрілки на штанах, почав носити plus-four – широкі та вкорочені штани для гри в гольф (рис. 1б). [10]. Оздобленням чоловічого костюма в 1920-ті роки були різноманітна фурнітура (ґудзики), накладні кишені, краватки, хустинки в нагрудній кишені тощо.

Чоловіча мода 1930-х років XX ст. відрізняється елегантністю консервативних костюмів прямого силуету з великими плечовими накладками, вільнішими рукавами і широкими лацканами (рис. 2а). Двобортні костюми носили без жилета, штани виготовляли прямого силуету. Швейна галузь Америки та Європи працювала в основному для виготовлення військової форми, чоловіча мода майже не розвивалась, виробництво сировини і тканин зменшувалось [8, с. 246]. В результаті чоловічі костюми стали менш виразним, а штани вужчими, ніж в попередні десятиліття. Стиль одягу був досить класичним, чоловіки носили двобортний піджак і смокінг. В цей період у чоловічому одязі використовували: фурнітуру (ґудзики), накладні кишені, шовковий платок, заправлений як краватка, хустинку в нагрудній кишені.

Друга світова війна змінила чоловічу моду у 1940-х роках. Офіційний стиль в одязі став зникати з повсякденного вжитку. Через низький попит, одяг, виготовлений на замовлення кравцем, зростав у ціні. Це було для виробників одягу, які почали продавати серійні товари для повсякденного носіння, великою перевагою. З одного боку, одяг був дешевшим і доступнішим, але в той же час магазини пропонували лише один стиль одягу (рис. 2б). Ідеали класичного одягу 1930-х зникли, натомість їх виробники одягу постійно пропонували нові моделі, а покупців переконували постійно купувати нові речі. У моду увійшли однобортні куртки, штани без складки та костюми вільного силуету. Переважали мінімалістичні аксесуари, для оздоблення застосовувались: ґудзики, краватки та підтяжки з металевою фурнітурою [6].

У 1950-х роках чоловіча мода пережила значні зміни, стаючи більш неформальною.

а

б

Рис. 1. Мода 1900–1920-х рр.: а) костюм 1910-х; б) костюм 1920-х рр.

Молоді чоловіки, зокрема тедді-бої в Британії, впровадили нові стилі, запозичуючи елементи з робітничого класу та голлівудських зірок. Тедді-бої носили вузькі штани, піджаки з оксамитовим коміром і зачесане волосся, демонструючи вплив класу на молодіжну культуру. В Америці молодь перейняла образ робітничого класу, обираючи джинси, білу футболку та шкіряну куртку. Водночас офіційний чоловічий одяг залишався традиційним, з костюмами у мішкватому стилі, але кольори стали більш виразними (рис. 2в). Поява гавайських сорочок і яскравих аксесуарів свідчила про зміну в сприйнятті кольору у повсякденному та вечірньому одязі [11]. Для оздоблення застосовувались: ґудзики, тонка краватка, хустинка в нагрудній кишені, лацкани коміру оздоблювали оксамитом.

Наприкінці 1960-х спостерігається поява культури хіпі, яка відзначається широким впровадженням етнічних стилів у моду, зокрема, елементів турецького, індійського та афганського походження. Чоловічий одяг поступово включав яскравіші кольори і візерунки, і краватки знову стали ширшими (рис. 3а). Все це проявлялося через використання в одязі різноманітних предметів, таких як взуття, шалі, сорочки, туніки, шаровари, сумки, а також прикрас, включаючи намиста й браслети [12]. Оздоблення, яке використовували в чоловічому одязі, це аплікації, вишивка, бісер, блискітки, емблеми, оздоблювальні строчки, плетиво, фурнітура, шнури, бейка, тасьма, бахрама, стрічка, комбінування матеріалів, надання поверхневих ефектів: тиснення, потертості, нанесення рисунків, написів.

У 1970-х роках чоловіча мода стала яскравішою і сміливішою завдяки «революції

павичів», що дала змогу носити яскраві кольори і довге волосся. Популярністю користувалися светр-гольф, облягаючі сорочки і розкльошені штани, що підкреслюють стрункий силует (рис. 3б). Мода ставала більш гендерно-нейтральною, і вузькі джинси стали загальним елементом гардероба. З'явилися нові види костюмів, такі як сафарі, які були менш формальними. Середина десятиліття принесла панк-стиль з анархічними елементами і шкіряними куртками, а спортивний одяг став частиною повсякденного гардероба. До кінця 1970-х років знову почали з'являтися двобортні костюми з ширшими плечима [13]. З оздоблення: аплікації, вишивка, бісер, блискітки, емблеми, оздоблювальні строчки, плетиво, фурнітура, шнури, бейка, тасьма, бахрама, стрічка, комбінування матеріалів, надання поверхневих ефектів: тиснення, потертості, нанесення рисунків, написів.

У 1980-х роках стали популярними брендовий одяг і аксесуари з впізнаваними стилями, як-от Chanel, Versace, Hugo Boss тощо. Серед підлітків був модний стиль «кежуал» – речі відомих брендів, які носили недбало (рис. 3в). Жан-Поль Готьє порушив гендерні стереотипи, ввівши в чоловічу моду спідниці, корсети та андрогінний стиль, що став символом епохи постмодерну [14]. Відтінки в чоловічому одязі стали більш стриманими, а текстири – різноманітнішими. В якості оздоблення чоловічого одягу використовувалась фурнітура, оздоблювальні строчки, аплікації і нашивки логотипів, потертість деніму, накладні кишені зі складками, контрастні вставки, вишивка, тощо.

У 1990-х роках популярним став зручний одяг – футболки, потерті джинси,

Рис. 2. Мода 1930–1950-х рр.: а) чоловічий костюм 1930-х; б) чоловічий костюм 1940-х; в) чоловічий костюм 1950-х

а б в
Рис. 3. Мода 1960–1980-х рр.: а) чоловічий костюм 1960-х;
б) чоловічий костюм 1970-х; в) чоловічий костюм 1980-х

об'ємні светри та черевики (рис. 4а). Офіційні костюми стали менш класичними та більш м'якими. Колекції часто мали театралізований стиль, а дизайнери надихалися вуличною модою. Dolce & Gabbana ввели модні принти під тварин та штучне хутро. Дизайнер Maison Margiela популяризував бунтарський шик і перероблений денім. Наприкінці десятиліття зросла мода на об'ємність, багатощаровість і ретростилі 70–80-х років ХХ століття, з'явилася неокласика та логоманія з культовими брендами (Hermes, Louis Vuitton, Gucci, Prada) і яскравим декором [3]. Популярне оздоблення чоловічого одягу: фурнітура, оздоблювальні строчки, аплікації і нашивки логотипів, потертість деніму, накладні кишені, контрастні вставки, бахрома тощо.

Чоловіча мода початку 2000-х років почалася з футуристичних чорних і сріблястих відтінків, потім перейшла до більш консервативного і спортивного стилю: спортивні костюми, сорочки поло і штани-карго стали популярними (рис. 4б). У середині десятиліття стиль смарт-кежуал, а також ретро-впливи 1960-х і 1980-х років, як-от шкіряні куртки і вузькі костюми, почали набирати популярності. Бренди Ed Hardy і Von Dutch стали символом середини десятиліття, особливо завдяки любові знаменитостей до футболок і кепок з яскравими логотипами і малюнками. Пізніше виникли два великих субкультурних стилі: гангстерський стиль реперів з мішкуватим одягом і кросівками Air Jordan, та інді-стиль з вузькими джинсами і блейзерами, натхненний групами The Strokes і The Libertines. Знаменитості залишалися головними законодавцями мод, впливаючи на повсякденний стиль [15].

З оздоблення використовувалась фурнітура, оздоблювальні строчки, аплікації і нашивки логотипів, потертість деніму, накладні кишені зі складками, контрастні вставки, вишивка, тощо.

Чоловіча мода 2010-х років почалася з ретро-стилю: вузькі сірі костюми, нагрудні хустки і вузькі краватки стали популярними. Незабаром з'явився стиль «хіпстера» з жилетами, окулярами в товстій оправі та бородами, після чого мода стала ще більш повсякденною з елементами спортивного та вуличного стилю. Кросівки, такі як Yeezy від Канье Веста та інші моделі від брендів на кшталт Supreme і Off-White, стали знаковими елементами. Наприкінці десятиліття з'явилися еkleктичні костюми і сміливе вбрання з яскравими візерунками і текстурами, в яких чоловіки почали експериментувати зі стилем, розмиваючи межі між чоловічою і жіночою модою (рис. 4в) [16].

Декоративне оздоблення цього періоду: фурнітура, оздоблювальні строчки, аплікації і нашивки логотипів, денім, накладні кишені, бахрома, вишивка, розпис, інкрустація.

Розглядаючи модні тенденції ХХ–ХХІ століття, можна простежити розвиток чоловічого костюму та зміни видів оздоблення (табл. 1).

Отже, ХХ–ХХІ ст. показали динаміку розвитку оздоблення чоловічого костюма, яке ставало більш різноманітним і яскравим з кожним десятиліттям, з'являлись нові види оздоблення, використовувались поєднання різних видів оздоблення в одному виробі. В основному така тенденція спостерігалась у виробках високої моди, проте деякі модні елементи впроваджуються у колекції pret-a-porter.

а б в
Рис. 4. Мода 1990–2010-х рр.: а) чоловічий костюм 1990-х;
б) чоловічий костюм 2000-х; в) чоловічий костюм 2010-х

Таблиця 1

Характеристика тенденцій розвитку моди та оздоблення в чоловічому одязі

Роки	Характерні особливості	Оздоблення
1900–1909	Класичний стиль, мінімальна кількість оздоблення, класика і строгість	Фурнітура, погони, накладні кишені, краватка, хустинка в нагрудній кишені, оздоблювальні строчки
1910–1919	Класичний стиль, костюми трійки з контрастних тканин, смугасті краватки та кольорові вишиті шкарпетки	Гудзики, накладні кишені, краватка, хустинка в нагрудній кишені
1920–1929	Класичний стиль, костюми трійки з контрастних тканин, солом'яний капелюх-канотье як аксесуар	Гудзики, накладні кишені, шовковий платок заправлений як краватка, хустинка в нагрудній кишені
1930–1939	Стиль мілітарі, мінімальна кількість оздоблення, класика і строгість	Металева фурнітура, погони, накладні кишені, підтяжки
1940–1949	Класичний стиль, костюми трійки, тонкі краватки та відвороти на брюках	Гудзики, тонка краватка, хустинка в нагрудній кишені, лацкани коміру оздоблювали оксамитом
1950–1959	Гармонійне поєднання романтичного крою, елегантності, тканини в клітинку які застосовується на брюках і піджаках, модних тенденцій, породжених хіпі	аплікації, вишивка, емблеми, оздоблювальні строчки, плетиво, фурнітура, шнури, бейка, тасьма, бахрама, стрічка, комбінування матеріалів, надання поверхневих ефектів: тиснення, потертості, нанесення рисунків, написів.
1960–1969	Стиль диско, яскраві неонові кольори, космічні принти, кумедні написи, блискучі тканини	Аплікації, вишивка, бісер, блискітки, емблеми, оздоблювальні строчки, плетиво, фурнітура, шнури, бейка, тасьма, бахрама, стрічка, комбінування матеріалів, надання поверхневих ефектів: тиснення, потертості, нанесення рисунків, написів.
1970–1979	Повсякденний стиль, оверсайз, яскраві кольори, принтовані і блискучі тканини, плечові накладки, стирання кордонів між статями	Фурнітура, оздоблювальні строчки, аплікації і нашивки логотипів, потертості, накладні кишені зі складками, контрастні вставки, вишивка.
1980–1989	Десятиліття унісексу, тренд на денім, великі плечові накладки, сорочки в клітинку	Фурнітура, оздоблювальні строчки, аплікації, нашивки логотипів, потертості, накладні кишені зі складками, контрастні вставки, бахрама
1990–1999	Зручний одяг: футболки, джинси з поривами, великі светри та черевики	Фурнітура, оздоблювальні строчки, аплікації і нашивки логотипів, світлий денім, накладні кишені, контрастні вставки, бахрама
2000–2009	Побудова форми за принципом нюансу, перевищення об'єму в верхній частині щодо нижньої, рідше вони зрівноважені	Фурнітура, оздоблювальні строчки, аплікації і нашивки логотипів, денім, накладні кишені, бахрама
2010–2019	Побудова форми за принципом контрасту і деконструкції, прямий силует костюму, наближеність до «андрогінності» в костюмі.	Фурнітура, оздоблювальні строчки, аплікації і нашивки логотипів, денім, накладні кишені, бахрама, вишивка, розпис, інкрустація

ВИСНОВКИ

У дослідженні простежено як розвивалося декоративне оздоблення чоловічих костюмів протягом ХХ–ХХІ століть, і виокремлено основні етапи цього процесу. Виявлено, що на зміни в декоруванні одягу значний вплив мали загальносвітові події, включаючи історичні та соціально-політичні процеси. Культурний розвиток суспільства також відіграв важливу роль: він сприяв появі нових видів оздоблення та зміні кількості декоративних елементів, характерних для кожної епохи. Дослідження показало, що декоративне оздоблення чоловічих костюмів ХХ–ХХІ століть було дуже різноманітним і змінювалося з часом. У різні періоди активно використовували такі елементи, як фурнітура (металеві деталі), погони, гудзики, накладні кишені, краватки та хустинки, що додавали образу завершеності й виразності. Популярними стали оздоблювальні строчки, комбінації різних матеріалів і спеціальні поверхневі ефекти – тиснення, потертості, нанесення малюнків та написів. Окрім традиційних декоративних деталей, у костюмах з'явилися аплікації, нашивки з логотипами, емблеми, вишивка, бісер, блискітки, шнури, бейка, тасьма та бахрома. Сучасні технології також дозволили використовувати інноваційні прийоми, як-от розпис та інкрустація. Зростання популярності деніму як матеріалу для чоловічих костюмів з оздобленням зробило їх стильними і практичними одночасно. Таким чином, еволюція декоративного оздоблення відображає не лише зміни в моді, але й культурний розвиток суспільства. Інновації в технологіях текстилю та оздоблення відкрили нові можливості для самовираження і створення більш складного та різноманітного дизайну костюмів.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Білякович Л., Пенчук О. Значення декорування текстильних матеріалів у створенні художнього образу костюму межі ХХ – ХХІ ст.: історіографічний аспект. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2019. (39). Р. 181–198.
- [2] Кротова Т. Класичний костюм в європейській моді ХІХ – початку ХХІ століття: еволюція форм і художньо-стильових особливостей: монографія. Львів: ЛігаПрес, 2014. 308 с.
- [3] Лагода О. М. Художньо-образні особливості костюма в дизайні одягу кінця 20 – початку 21 століття : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства. Харків, 2007. 20 с.
- [4] Навольська Л. В. Формоутворення чоловічого одягу: генеза, еволюція, сучасні тенденції: дис. ... д-ра філософії. КНУТД. Київ, 2023. 350 с.

[5] Лю Цзянсінь, Пашкевич К. Л., Костогриз Ю. О., Сербін О. І. Декоративне оздоблення чоловічого костюма в колекціях дизайнерів початку ХХІ століття. *Art and design*. 2021. №1(13). С. 62–73. DOI: 10.30857/2617-0272.2021.1.6.

[6] Пашкевич К. Л. Декоративне оздоблення в дизайні одягу ХХ – ХХІ століття: монографія. Київ: КНУТД, 2023. 201 с.

[7] Чупріна Н.В. Критерії зародження індустрії модного одягу в часи "Belle Epoque". *Мистецтвознавчі записки*, 2014, Вип. 25. С. 273–281.

[8] Чупріна Н.В. Система моди ХХ – початку ХХІ століття: проектні практики та чинники функціонування (європейський та український контексти): монографія. Київ: КНУТД, 2019. 476 с.

[9] 1900-1909. *Fashion History Timeline*. URL: <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1900-1909/> (Дата звернення: 02.11.2024)

[10] 1920-1929. *Fashion History Timeline*. URL: <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1920-1929/> (Дата звернення: 02.11.2024)

[11] 1950-1959. *Fashion History Timeline*. URL: <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1950-1959/> (Дата звернення: 02.11.2024)

[12] 1960-1969. *Fashion History Timeline*. URL: <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1960-1969/> (Дата звернення: 02.11.2024)

[13] 1970-1979. *Fashion History Timeline*. URL: <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1970-1979/> (Дата звернення: 02.11.2024)

[14] 1980-1989. *Fashion History Timeline*. URL: <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1980-1989/> (Дата звернення: 02.11.2024)

[15] 2000-2009. *Fashion History Timeline*. URL: <https://fashionhistory.fitnyc.edu/2000-2009/> (Дата звернення: 02.11.2024)

[16] 2010-2019. *Fashion History Timeline*. URL: <https://fashionhistory.fitnyc.edu/2010-2019/> (Дата звернення: 02.11.2024)

[17] *Fashion History From the 18th to the 20th Century* / A. Fukai et al. Taschen, 2015. 648 p.

[18] Sims J. *Icons of Men's Style*. Laurence King Publishing, 2016. 192 p.

[19] Navolska L. Study of peculiarities of form and style in the design of menswear in the XX century. *Art and Design*. 2023. №2(22). Р. 61–71. DOI: <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2023.2.6>.

REFERENCES

- [1] Biliakovych, L., & Penchuk, O. (2019). Znachennia dekoruvannia tekstylnykh materialiv u stvorenni khudozhnoho obrazu kostiumu mezhi XX – XXI st.: istoriografichnyi aspekt [The importance of decorating textile materials in creating an artistic image of a costume at the turn of the 20th - 21st centuries: historiographical aspect]. *Visnyk Lvivskoi natsionalnoi akademii mystetstv*, 39, 181–198 [in Ukrainian]
- [2] Krotova, T. (2014). *Klasychnyi kostium v yevropeiskii modi XIX – pochatku XXI stolittia: evoliutsiia form i khudozhno-stylovykh osoblyvostei* [Classic suit in European fashion of the 19th and early 21st centuries: evolution of forms and artistic and stylistic features]. (308 s.). Lviv: LihaPres [in Ukrainian]

[3] Lahoda, O. M. (2007). Khudozhno-obrazni osoblyvosti kostiuma v dyzaini odiahu kintsia 20 - pochatku 21 stolittia [Artistic features of the costume in the design of clothes of the end of the 20th - beginning of the 21st century]. *Extended abstract of Candidate's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian]

[4] Navolska, L. V. (2023). Formoutvorennia cholovichoho odiahu: heneza, evoliutsiia, suchasni tendentsii [Forming of men's clothing: genesis, evolution, modern trends]. *Doctor's thesis*. Kyiv [in Ukrainian]

[5] Liu, Tsziansin, Pashkevych, K. L., Kostohryz, Yu. O., & Serbin, O. I. (2021). Dekorativne ozdoblennia cholovichoho kostiuma v kolektsiakh dyzaineriv pochatku XXI stolittia [Decorative decoration of men's suits in the collections of designers of the beginning of the XXI century]. *Art and design*. №1(13). S. 62–73. DOI: 10.30857/2617-0272.2021.1.6. [in Ukrainian]

[6] Pashkevych, K. (2023). *Dekorativne ozdoblennia v dyzaini odiahu XX – XXI stolittia [Decorative decoration in clothing design of the 20th - 21st centuries]: Monohrafiia*. Kyiv: KNUTD. [in Ukrainian]

[7] Chuprina, N. (2014). Kryterii zarodzhennia industrii modnoho odiahu v chasy "Belle Epoque" [Study of the principles of forming a modern men's wardrobe. Criteria for the emergence of the fashion industry during the "Belle Epoque"]. *Mystetstvoznavchi zapysky*, (25), 273–281 [in Ukrainian]

[8] Chuprina, N. (2019). *Systema mody XX – pochatku XXI stolittia: Proektni praktyky ta chynnyky funktsionuvannia (ievropeyskyi ta ukrainskyi konteksty): Monohrafiia [The fashion system of the 20th and early 21st centuries: design practices and factors of functioning*

(*European and Ukrainian contexts*)]. Kyiv: KNUTD. [in Ukrainian]

[9] 1900-1909. Fashion History Timeline. (n.d.). Retrieved November 2, 2024, from <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1900-1909/> [in English].

[10] 1920-1929. Fashion History Timeline. (n.d.). Retrieved November 2, 2024, from <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1920-1929/> [in English].

[11] 1950-1959. Fashion History Timeline. (n.d.). Retrieved November 2, 2024, from <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1950-1959/> [in English].

[12] 1960-1969. Fashion History Timeline. (n.d.). Retrieved November 2, 2024, from <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1960-1969/> [in English].

[13] 1970-1979. Fashion History Timeline. (n.d.). Retrieved November 2, 2024, from <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1970-1979/> [in English].

[14] 1980-1989. Fashion History Timeline. (n.d.). Retrieved November 2, 2024, from <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1980-1989/> [in English].

[15] 2000-2009. Fashion History Timeline. (n.d.). Retrieved November 2, 2024, from <https://fashionhistory.fitnyc.edu/2000-2009/> [in English].

[16] 2010-2019. Fashion History Timeline. (n.d.). Retrieved November 2, 2024, from <https://fashionhistory.fitnyc.edu/2010-2019/> [in English].

[17] Fukai, A., et al. (2015). *Fashion history from the 18th to the 20th century*. Taschen. [in English].

[18] Sims, J. (2016). *Icons of Men's Style*. Laurence King Publishing. 192 p. [in English].

[19] Navolska, L. (2023). Study of peculiarities of form and style in the design of menswear in the XX century. *Art and Design*, 2(22), 61–71. <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2023.2.6> [in English].

ABSTRACT

Kass B., Pashkevych K. The evolution of decorative decoration in men's suits 20th – 21st centuries

Purpose: to investigate the evolution of decorative decoration in men's suits of the 20th-21st centuries; to analyze the trends, stylistic changes and cultural influences that shaped the decorative elements of men's clothing of this period.

The research methodology is based on the historical and comparative method of analyzing stylistic changes in the decorative decoration of men's suits. Includes a study of scholarly sources, articles, and monographs that describe the evolution of men's costume and its decorative features. As well as analyzes of images, fashion magazines, museum collections and exhibits that demonstrate the evolution of decorative elements in men's clothing.

The results. It has been studied that the decorative decoration of the men's costume of the 20th-21st centuries evolved under the influence of historical events, socio-political processes and cultural development of society. The appearance of new decoration techniques and changes in the level of costume decoration, which is characteristic of each era, is established. It was determined that trends in clothing decoration, as well as general fashion trends, changed under the influence of the achievements of scientific and technical progress, especially the latest technologies and innovations in the textile industry.

The scientific novelty consists in the identification of specific factors that influenced the evolution of the decorative decoration of men's suits during the 20th-21st

centuries. For the first time, the evolution in the decoration of costumes of different periods has been systematized and characterized

Practical significance. The results of the analysis of the evolution of decorative elements in men's costume will contribute to a deeper understanding of the socio-cultural changes that took place in society, as well as the role of fashion in these processes, which can be useful for teachers and students in the field of fashion, design and history.

Keywords: costume history, decorative decoration, men's costume, fashion of the 20th-21st centuries, cultural influence, stylistic changes, fashion accessories.

AUTHOR'S NOTE:

Kass Bohdan, Postraduate Student at the Department of Art and Fashion Design, Kyiv National University of Technologies and Design, Kyiv, Ukraine, e-mail: kassbogdan@gmail.com, orcid: 0000-0001-7348-4788

Pashkevych Kalyna, Doctor of Engineering, Professor, Dean of the Faculty of Design, Kyiv National University of Technologies and Design, Kyiv, Ukraine, e-mail: kalina.pashkevich@gmail.com, orcid: 0000-0001-6760-3728, Scopus 57191851112